

แกรี่ และคิงส์เลย์ (Gary and Kingsley, 1963 อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2534 : 28) ได้อธิบายถึงลักษณะของการเรียนรู้มี 3 ประการ คือ

- 1) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ เพราะมีวัตถุประสงค์หรือแรงจูงใจ
- 2) การเรียนรู้เกิดจากการพยายามตอบสนองหลายรูปแบบ เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายหรือการแก้ปัญหา

- 3) การตอบสนองจะต้องทำเป็นนิสัย

เมดนิค (Mednick, 1962) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- 2) การเรียนรู้เป็นผลจากการฝึกฝน
- 3) การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรจนเกิดเป็นนิสัยมิใช่

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วคราวเท่านั้น

- 4) การเรียนรู้มีอาจสังเกตได้โดยตรง เราทราบแต่การกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้เท่านั้น

โยธิน คັນสนยุทธ และคณะ (2533 : 72) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมที่ถือว่ามีได้เกิดจากการเรียนรู้ มีอยู่ 3 ประการ คือ

- 1) ปฏิกริยาสะท้อน (Reflexes) เป็นพฤติกรรมตอบสนองตามธรรมชาติ เช่น การกระตุกของหัวเข่า การกระพริบตา การหายใจ เป็นต้น

- 2) สัญชาตญาณ (Instincts) และผลจากวุฒิภาวะ (Maturation) เช่น ปลาว่ายน้ำ สัตว์พูดไม่ได้ มนุษย์บินไม่ได้ ถูกเปิดเดินได้หลังจากฟักออกจากไข่แล้วระยะหนึ่งทารกเดินได้เมื่อถึงอายุอันสมควร

- 3) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวในระยะเวลาหนึ่ง เช่น เวลาเหนื่อยอ่อนเพลีย เวลาป่วย เวลาได้รับยาหรือสารเคมีซึ่งทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปชั่วคราว

สำหรับความหมายของ "ภาษา" ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2533 : 91) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาษา หมายถึง ระบบการเปล่งเสียง และการเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ ซึ่งคนในสังคมหนึ่ง ๆ เรียนรู้และใช้กันเองเดียวกัน คนที่ใช้ภาษาเดียวกันสามารถ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ภาษาช่วย
 ให้คนรวมกันเป็นกลุ่ม สังคม เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรมแก่ชน
 รุ่นหลังด้วย

ศรียา นิยมธรรม (2519 : 1-2) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า ภาษา
 หมายถึงความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น เพื่อสื่อความหมาย หรือเพื่อแสดงความรู้สึกความคิด
 เห็นทั้งมวล และรวมถึงวิธีการทุกอย่างที่ใช้ติดต่อสื่อความหมาย ทั้งการพูด การเขียน และ
 ท่าทางประกอบ การแสดงสีหน้า การใช้ภาษาใบ้ เป็นต้น และภาษาเป็นเครื่องมือ
 ในการสมมติของเด็ก การเรียนรู้และการใช้ภาษาของเด็กจะมีลักษณะสร้างสรรค์

นอกจากนี้ ภาษายังเป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่งซึ่งช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม เกิด
 ความอบอุ่นมั่นคง เกิดการเรียนรู้ เกิดแนวคิด ตลอดจนความรู้สึกและเจตคติต่าง ๆ สามารถ
 ปรับตัวให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมได้

ในการเรียนรู้ทางภาษา ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519 : 134-140) ได้กล่าวว่
 การเรียนรู้ทางภาษา หมายถึง ความสามารถที่ใช้ภาษาที่รู้ได้อย่างอัตโนมัติ อย่างคล่อง อย่าง
 ชำนาญ ในทุก ๆ ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ทักษะการฟัง
 คือ ความสามารถที่จะฟังเข้าใจความหมายเสียงที่เป็นภาษาที่ผู้อื่นเปล่งออกมาตามระบบ และ
 แบบสร้างของภาษานั้น ๆ ทักษะการพูด คือ ความสามารถที่จะพูดออกเสียงได้ตามระบบและ
 แบบสร้างของภาษานั้น ๆ ซึ่งทักษะทั้งสองนี้จะเน้นในเด็กระดับอนุบาล และหลังจาก 6 ปี
 ไปแล้วจึงจะเน้นทักษะการอ่านและการเขียนต่อไป โดยใช้วิธีการสอนที่พยายามปลูกสร้าง
 สถานการณ์ที่คล้ายกับการเรียนภาษาแม่ของเด็ก วิธีการสอนวิธีหนึ่งคือวิธีเลียนแบบ และการ
 ทำซ้ำ ๆ กัน (Imitation and repetition) จนเกิดความชำนาญทั้ง 4 ทักษะ โดยการ
 เริ่มเรียนทักษะการฟัง การพูดก่อน แล้วจึงเรียนอ่านและเขียนต่อไป

ความสำคัญของภาษา

ภาษาเกิดขึ้นจากความจำเป็นของมนุษย์ที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ภาษาเป็นสื่อกลาง
 ในการตกลงบอกกล่าว ทำความเข้าใจกันระหว่างบุคคล เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้

สิ่งใหม่ ช่วยให้เห็นคิดและวินิจฉัยคุณภาพของสติปัญญา นักทฤษฎีพัฒนาการ ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์ (2529:214-215) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไว้ว่า ภาษามีความสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1) เด็กสามารถที่จะใช้ภาษา เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการสังคมประภิด (Socialization)

2) เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้น ภายในรูปแบบของการคิด และในระบบสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป

3) ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้นเด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการในสมองซึ่งก่อให้เกิดการทดลองขึ้น เด็กสามารถจินตนาการถึงวัตถุ แม้วัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรืออยู่ในอดีต

ภาษาช่วยให้มนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการของตนและเข้าใจผู้อื่นได้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาทางสังคม ตลอดจนช่วยให้เกิดความคิดได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสติปัญญาต่อไป

2.2 กระบวนการเรียนรู้ภาษา

กระบวนการเรียนรู้ภาษา มีลำดับขั้นดังนี้

2.2.1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษา เพราะเป็นขั้นเลียนเสียงคำพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2.2.2 การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนการออกเสียงอย่างเดียว แต่เลียนท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลที่ตนเลียนภาษานั้น

2.2.3. การเรียนพฤติกรรมตอบสนองกับสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า โดยพยายามลองใช้วิธีอะไรรีบบ้างเสียงต่าง ๆ นั้นให้ทำงานสัมพันธ์กันหลายตัว ได้แก่ สมองที่มองเห็น ได้ยิน สัมผัสความจำ การทำริมฝีปาก สีหน้า ท่าทาง สายตา คิ้ว เด็กจะพยายามทำตามอย่าง

2.2.4. การเรียนรู้โดยสัมพันธ์ภาวะ (Associative Learning) เด็กเรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำ ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา ได้ทันที เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้และบอกว่า "ตุ๊กตา" เด็กก็จะจำได้และเรียนรู้ได้

2.2.5. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงการปฏิบัติ เด็กอาจจะปฏิบัติได้ถูกบ้าง ผิดบ้าง ควรเข้าใจและชมเชย เมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้อง

2.2.6. การเรียนรู้แบบถามตอบ (Question-Answering) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาไปบ้างแล้วเกิดความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผลซึ่งเด็กอายุ 6 ขวบจะมีอารมณ์อยากรู้ อยากเห็น มากจึงชอบถาม ผู้ปกครองควรสนองตอบ เพราะจะช่วยในการพัฒนาภาษาของเด็กให้ดีขึ้น

2.2.7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เป็นการง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้มาก่อน เช่น รู้จักไก่อยู่แล้วก็สอนให้รู้จักเปิดและทาน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้เร็วและมีความคิดเป็นระเบียบ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2519 : 127-133) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของจรรยา สุวรรณทัตและคณะ (Chancha Suvanathat and others, 1986 : 122) ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ทางภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดจากความชำนาญ (Experienced Approach) ซึ่งมีความเห็นว่า เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาอย่างไม่เป็นกฎเกณฑ์แต่เรียนรู้ภาษาในลักษณะเดียวกัน การฝึกทักษะ ความชำนาญและความสามารถด้านอื่น ๆ การเรียนรู้จะเกิดการเรียนรู้จากการได้ยืมคนอื่นพูดซ้ำ ๆ กันมาพูด โดยเฉพาะเด็กจะเรียนรู้ได้เร็ว ถ้าคำที่เด็กเรียนรู้เป็นประสบการณ์เดิมที่ใกล้ตัวเด็ก

ทิงเกอร์ (Tinker, 1952:158) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบในการเรียนรู้ถึงความเข้าใจภาษาต้องประกอบด้วย

- 1) ความสามารถทั่ว ๆ ไป ระดับสติภาวะของเด็กเป็นตัวกำหนดขอบเขตในการเรียนรู้ความหมายของคำในเด็กที่มีอายุเท่ากันจะมีความสามารถในการใช้คำศัพท์ได้แตกต่างกัน
- 2) ประสบการณ์และความพร้อมในการอ่านของเด็ก มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดังนั้นเด็กที่มีประสบการณ์และความพร้อมที่ต่างกัน ย่อมรู้ความหมายของคำศัพท์แตกต่างกัน
- 3) ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กต้องการเรียนรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ครูควรเร่งให้เด็กในทุกโอกาส

4) การสอนคำต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ช่วยทำให้เด็กเกิดความเข้าใจคำต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางภาษา

งานการเรียนรู้ทางภาษามีทฤษฎีพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 31-35) ได้สรุปไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ซึ่งเลวิส (Lewis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการเรียนรู้ภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ทางด้านการพูดนั้นเกิดขึ้นได้หลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้จากการมองเห็น หรือการได้ยินเสียง

2) ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rheingold) และคณะ พบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รับรางวัลหรือแรงเสริม

3) ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับ การเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังแล้วพูดซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

4) ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism Theory หรือ Autistic Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะทำได้เช่นนั้น มอร์เรอร์ (Mowrer) เชื่อว่าความสามารถในการฟัง และความเพลิดเพลินจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตัวเอง เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษา

5) ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้อธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในการพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้การเสริมแรงทันที ด้วยวิธีนี้ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษา

6) ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของเลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่า การเรียนรู้ทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับอวัยวะในการเปล่งเสียงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เมื่อถึงเวลาอันสมควร เด็กก็จะเริ่มต้นส่งเสียงอ้อแอ้ และพูดได้ตามลำดับถ้าได้ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

2.4 พัฒนาการภาษาพูดของเด็กอนุบาล

พัฒนาการพูดของเด็กเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากวัยทารกที่เด็กฝึกทำเสียงจากความพอใจที่จะใช้เสียงเป็นเครื่องเล่นและพัฒนาโดยเลียนเสียงพ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิด รู้จักใช้ประโยคในรูปต่าง ๆ มีความรู้ทางไวยากรณ์ดีขึ้น ความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กวัย 5-6 ขวบ สรุปได้ดังนี้

อายุ 5 ขวบ

เด็กวัยนี้ชอบซักถาม สามารถใช้คำศัพท์ประมาณ 2,500-3,000 คำ ชอบเล่นสมมติ และใช้คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

อายุ 6 ขวบ

เด็กวัยนี้พูดได้คล่อง และสนใจคำใหม่ เริ่มการอ่าน เริ่มเข้าใจนามธรรมบ้างแล้ว เช่น เรื่องการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ เป็นต้น (วินัย รั้งสินธ์, 2524 : 71)

การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของเด็กเป็นอันดับแรก ในระยะเล่นเสียงเด็กมักจะพูดซ้ำ ๆ เมื่อพ่อแม่เลียนเสียงพูดของเด็กในระยะเล่นเสียง จะทำให้เกิดกระบวนการเลียนแบบภาษาพูดของเด็กดีขึ้น (ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม, 2519 : 32-33)

พฤติกรรมการเลียนแบบทางด้านภาษาของเด็กจะปรากฏเด่นชัดมากในขวบปีที่ 2 ของเด็ก และการเลียนแบบหลังจากนี้ไม่จำเป็นต้องทำในขณะที่เห็นแบบ เด็กอาจจะจดจำแบบที่เห็นและแสดงพฤติกรรมเลียนแบบนี้ภายหลัง

2.5 ลักษณะการเรียนรู้ภาษาจากการเลียนแบบ

การเรียนรู้ภาษาจากการเลียนแบบของเด็กอนุบาลมี 3 ลักษณะ คือ การออกเสียงของคำ การเรียนรู้คำศัพท์และการสร้างประโยค การออกเสียงของคำโดยเฉพาะระบบเสียง

และความยากง่ายในการใช้กลไกในการเปล่งเสียงของเด็กกับผู้ใหญ่จะแตกต่างกัน จึงทำให้เด็กสามารถออกเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ได้เพียงบางเสียงเท่านั้น การเรียนรู้คำศัพท์ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์จากระดับอายุเรียนรู้คำศัพท์ที่ไว้มากกว่าศัพท์เฉพาะเรียนรู้คำศัพท์ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง คำคุณศัพท์ และคำกริยาวิเศษ การขยายคำศัพท์มีมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และในวัย 6 ขวบ อาจมีคำศัพท์ประมาณ 2,500-10,000 คำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก การสร้างประโยค เด็กวัย 3 - 6 ขวบ เป็นวัยที่เริ่มสนใจและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว รู้จักการสังเกตและเลียนแบบการใช้ภาษา พ่อแม่ มักจะพูดให้เด็กได้ยินอยู่เสมอ ๆ จนเด็กเลียนแบบคำบางคำได้ถูกต้อง โดยสามารถสร้างประโยคด้วยคำศัพท์ 2-3 คำศัพท์ ประโยคจึงมักไม่สมบูรณ์ ในระยะแรกประโยคมักจะขาดนามบ้าง กริยาบ้าง คำเชื่อมบ้าง หลังจากอายุ 4 ขวบขึ้นไป เด็กสามารถที่จะสร้างประโยคด้วยคำ 6-8 คำได้ และประโยคจะสมบูรณ์ขึ้น ในประโยคประกอบด้วย คำนามสรรพนาม บุพบท และเริ่มมีคำสันธาน

แมคคาร์ที (McCarthy) กล่าวว่า ในปัจจุบันเด็กมีแนวโน้มพูดได้เร็ว และคิดว่าเด็กในอดีต เหตุผลคือ

- 1) พ่อแม่สมัยใหม่ โดยเฉพาะแม่ มีโอกาสพูดกับเด็ก ๆ ได้มากเพราะว่ามีเวลามากพอ มีเครื่องอำนวยความสะดวก และทีวีจะหันให้เด็กพูด
- 2) การที่เด็กได้มีโอกาสเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้เด็กหัดพูด และการพูดที่ลอกเลียนแบบคนอื่น (จรรยา ทองถาวร, 2530 : 119)

คำพูดที่เด็กใช้ มักจะอยู่ในรูปของประโยคคำถามมากกว่าประโยคบอกเล่า จากที่ เมเยอร์ และเชน (Meyer and Shane อ้างถึงในจรรยา ทองถาวร, 2530 : 200) ได้ศึกษาค้นคว้า พบว่า เด็กจะพูดได้มากขึ้น ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

- 1) ชาวปัญญา เด็กฉลาดมักจะพูดได้เร็วกว่า และสามารถพูดได้ดีกว่า
- 2) ระเบียบ เด็กที่เติบโตในบ้านที่ระเบียบวินัยไม่เข้มงวดจะมีโอกาสพูดได้ดีกว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่เคร่งครัดและบังคับ ดังนั้นครอบครัวควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางภาษา ให้มากกว่ามีข้อจำกัดเพียงอย่างเดียว

3) ลำดับคนในครอบครัว เด็กคนแรกของครอบครัว พ่อแม่มีเวลาที่จะพูดจะคุย ด้วยมากกว่าน้อง ๆ คนถัดมา

4) ขนาดของครอบครัว ครอบครัวเล็กพ่อแม่มีเวลาพูดกับลูกได้มากกว่าครอบครัวใหญ่ ในครอบครัวใหญ่ระเบียบวินัยมักจะเป็นเผด็จการ ซึ่งเด็กทำอะไรไม่ได้ตามที่ต้องการ

5) สถานะทางสังคมเศรษฐกิจ ครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจไม่ดี พ่อแม่มักไม่มีเวลาให้กับลูก ๆ เพราะต้องเอาเวลาส่วนใหญ่ออกไปประกอบอาชีพ การพูดคุยระหว่างสมาชิกของครอบครัวจึงมีน้อยต่างกับครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจดี พ่อแม่ไม่ต้องดิ้นรนในการหาเลี้ยงครอบครัวมากนัก จึงทำให้มีเวลาอยู่กับลูกมาก การพูดคุยระหว่างสมาชิกของครอบครัวจึงมีมากกว่า

2.6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาให้มากที่สุด จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้คำศัพท์มากยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่มีความจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาคือ

1) ตัวแบบ ครูผู้สอนและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูคนอื่น ๆ นักการศึกษาในโรงเรียน แม่ครัว ฯลฯ จะต้องพูดภาษาไทยเพียงภาษาเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นต้นแบบให้เด็กเกิดการเลียนแบบ นอกจากนี้นักเรียนรุ่นพี่ต้องเป็นต้นแบบในการพูดภาษาไทยเช่นเดียวกับครูด้วย เพราะนอกจากเด็กอนุบาลจะเลิกเลียนแบบครูแล้ว ยังเลียนแบบบุคคลที่ใกล้ชิดอีกด้วย

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ครูจะต้องจัดให้เด็กได้เลียนแบบการร้องเพลง การแสดงท่าทางประกอบเพลง การแสดงบทบาทสมมติ รวมทั้งการเลียนแบบการพูดคำคล้องจอง การเล่านิทานประกอบหุ่นจะทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและเกิดการเลียนแบบการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว

3) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูจัดให้เด็กมีกิจกรรมการเลียนแบบการพูดจากนักเรียนรุ่นพี่ เช่น การพูดหน้าเสาธง การพูดหน้าชั้นเรียน เลียนแบบเสียงร้องของสัตว์ จากการ์ตูนสิ่งเกิดรูปภาพ

4) เปลี่ยนแบบการบอกชื่ออุปกรณ์ สิ่งของ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

5) เปลี่ยนแบบจากการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก เช่น ขณะ

รับประทานอาหารเที่ยง ให้เด็กได้หยิบจับสิ่งของที่นำมาประกอบอาหาร และบอกชื่อให้ถูกต้อง

2.7 การส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษา

การพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย จะพัฒนาได้รวดเร็วหรือไม่ ประการสำคัญขึ้นอยู่กับวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถจัดกิจกรรมมาได้อย่างนี้

1) การพูดกับเด็ก พ่อ แม่ หรือครู และผู้ใกล้ชิด ควรชวนเด็กพูดคุยในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องที่โรงเรียน เรื่องที่บ้าน การไปเที่ยว การพบเพื่อนที่สนามเด็กเล่น

2) พูดคุยและอธิบายให้เด็กฟังทุกครั้งที่อยู่ช่วยเหลือเด็ก และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็ก บอกรายละเอียดเมื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ขณะแต่งตัวให้เด็ก เมื่อผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กกระทำสิ่งที่ไม่ต้องการกระทำ จงอธิบายให้เหตุผลแก่เด็ก นี่เป็นวิธีหนึ่ง ที่สอนให้เด็กรู้จักเข้าใจภาษาที่มี เหตุและผลมากยิ่งขึ้น

3) ช่วยเด็กให้เตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน เมื่อผู้ใหญ่อ่านนิทานให้เด็กฟัง ให้ใช้นิ้วชี้คำต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่ามีตัวหนังสือ เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของคำพูดที่เด็กได้ยิน ให้เด็กเข้าใจว่ามีสัญลักษณ์บางอย่างบนกระดาษแทนสิ่งของบางอย่าง และสัญลักษณ์นั้น ๆ มีลักษณะอย่างไร เขียนอย่างไร

4) การเล่นเกมกับภาพและคำต่าง ๆ เด็กรู้จักคำศัพท์และสามารถเข้าใจคำพูดได้มากพอ เด็กต้องการฝึกหัด ผู้ใหญ่จะช่วยให้เด็กเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นด้วยการพูดกับเด็ก ฟังเด็กพูด เล่นเกมกับเด็กโดยใช้ภาพประกอบคำ เด็กจะรู้สึกสนุกสนานและเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ผู้ใหญ่ควรชักจูงให้เด็กรู้จักดูหนังสือ แต่ไม่ต้องสอนให้เด็กอ่าน

5) นำภาพต่าง ๆ มาคิดไว้ในสมุดภาพ และเขียนชื่อกำกับภาพนั้น เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำต่าง ๆ และลักษณะของคำนั้น ๆ เป็นอย่างดี

6) ให้เด็กฝึกหัดการอ่านภาษาเมื่อเล่นกับหุ่นมือ เด็กจะได้ตอบและใช้คำพูดที่ได้ฟังจากหนังสือนิทานและจากโทรทัศน์ (ปรียา เกตทัต, 2531 : 285)

งานการฝึกหัดให้เด็กมีทักษะในการพูด มีผู้สรุปกลวิธีที่ช่วยให้เด็กมีทักษะในการพูดเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางภาษา เช่น

ลียามินา (Liyamina, 1960) ให้คำแนะนำไว้ 6 ประการ คือ

- 1) ให้เริ่มหัดพูดหัดฟังโดยเร็ว
- 2) บอกชื่อต่าง ๆ แก่เด็กและกระตุ้นให้เด็กกล่าวซ้ำและกล่าวตาม
- 3) กระตุ้นให้เด็กหัดใช้คำที่รู้จักแล้วบ่อย ๆ
- 4) อย่าเร่งเด็กจนเกินไป ควรหาโอกาสและเวลาแก่เด็กได้หัดพูดในสิ่งที่ต้องการ
- 5) กระตุ้นให้ออกเสียงให้ชัดเจน
- 6) กระตุ้นให้ใช้คำศัพท์ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

แลนเดรธ (Landreth, 1961) ได้แนะนำวิธีที่ช่วยในการพัฒนาภาษาของเด็กไว้ 6 ประการ เช่นกัน คือ

1) แก้ไขปรับปรุงการพูด และวิธีการพูดของพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อเด็กได้ยึดเป็นต้นแบบในการพูดของเด็ก

- 2) กระตุ้นให้พ่อแม่ มีการติดต่อกับลูก โดยใช้วิธีการแสดงออกด้วยวิธีต่าง ๆ
- 3) จัดหาประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็ก เพื่อเด็กได้เก็บมาพูดมาแล้ว
- 4) กระตุ้นให้เด็กรู้จักหัดฟัง
- 5) กระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูดแทนการชี้ท่าทาง
- 6) ควรใช้คำที่มีความหมายถูกต้องแน่นอน

(ศรียา นิยมธรรม, 2519 : 62)

ในระหว่างการฝึกหัดการพูดตามวิธีการดังกล่าว สิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้เลย คือ การเสริมแรงหรือการให้รางวัล การให้รางวัลเด็กอย่างมีระบบช่วยทำให้การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กดีขึ้น

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กอนุบาล

เพทตี และเจนเซน (Petty and Jensen, 1980 : 12-72) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พัฒนาการทางภาษา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กช่วงอายุ 2-5 ปี ผลจากการศึกษา พบว่า พัฒนาการทางภาษาในช่วงก่อนวัยเรียน (2-5 ปี) ส่วนใหญ่พัฒนาการจะขึ้นกับการเลียนแบบสิ่งแวดล้อม หากได้รับประสบการณ์ที่เคยขาดการตอบสนองมาก่อนก็จะเป็นผลให้พัฒนาการทางภาษาช้าลง สิ่งแวดล้อมของครอบครัวมีความสำคัญมากกับความพร้อมของเด็ก ส่วนระดับการศึกษาและระดับสังคม เศรษฐกิจ จะทำให้จำนวนคำต่างกัน แต่ไม่สามารถบอกได้ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจะมีคำศัพท์น้อย แต่ขึ้นกับว่าเด็กได้รับประสบการณ์และโอกาสในการใช้ภาษาอย่างไร หากเด็กได้รับประสบการณ์และมีโอกาสใช้ภาษามาก ก็จะมีศัพท์มากกว่าเด็กที่มีประสบการณ์และโอกาสใช้ภาษาน้อย

สำหรับประเทศไทยได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา ซึ่งจินตนา นิยมเปีย (2521 : 72-78) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กอนุบาล (อายุ 3-6 ปี) ในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย จำนวน 120 คน แบ่งเป็นชาย 62 คน และหญิง 58 คน พบว่า เด็กมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยค คือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ติดตามตามมีการศึกษาดี และเด็กที่มีอายุสูงขึ้นจะมีพัฒนาการทางภาษาความซับซ้อนของประโยคดีขึ้นด้วย

ในด้านการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนถ้อยคำและประโยคในการสื่อสารของเด็ก ลภิญญา กังสนาวีรักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำ และการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ ในครอบครัวปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลอายุ 3-6 ปี ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์กรมประชาสงเคราะห์ 4 แห่ง ในจังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม และ กรุงเทพมหานคร และเด็กอนุบาลที่อยู่ในครอบครัวปกติ จังหวัดบึงกาฬจำนวน 160 คน

ผลจากการศึกษา พบว่า เด็กอนุบาลที่อยู่ในครอบครัวปกติมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวน
ถ้อยคำ และการใช้ประโยคสื่อสารสูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ เด็กที่มีอายุสูงกว่า
มีพัฒนาการด้านภาษาสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า เด็กหญิงและเด็กชายมีพัฒนาการด้านจำนวน
ถ้อยคำไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการด้านจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการ
ทางภาษาด้านการใช้ประโยค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

จากรายงานการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กอนุบาลนั้น
ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก เป็นประการสำคัญ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กสองภาษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูท้องถิ่น

จิตต์ โชติอุทัย (2535 : 74-89) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของภาษาไทยและภาษามลายูท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) ตระกูลภาษา ภาษาไทยอยู่ในตระกูลไทย-จีน ส่วนภาษามลายูถิ่นอยู่ในตระกูลชวา-มลายู หรือมลายูโปลินีเซียน

2) ลักษณะของคำโดด คือมีพยางค์เดียว เมื่อเอาคำ 2 คำมารวมกันก็จะได้คำใหม่ เรียกว่า คำผสม มีความหมายคงเดิมหรืออาจมีความหมายเปลี่ยนไปก็ได้ ส่วนในภาษามลายูเป็นลักษณะคำติดต่อ ภาษามลายูมักมีหลายพยางค์ เมื่อนำเอาเสียงที่ไม่มีความหมายมาประกอบหน้าคำเดิมหรือกลาง หรือหลังคำเดิมแล้วทำให้ความหมายเปลี่ยนไปได้

3) ความแตกต่างกันในเรื่องระบบเสียงและการออกเสียงเพี้ยน

3.1) เสียงหน้า เสียงหน้าที่เพี้ยนอย่างสำคัญและเป็นระบบคือ ค เป็น ก ช เป็น จ ท เป็น ต พ เป็น บ ฮ เป็น อ ตัวอย่างเช่น คน เป็น กน, ชอบ เป็น จ็อบ, ฉัน เป็น จัน, ไทย เป็น ไต หรือ ตาย, พี่ เป็น ปี่, นกฮูก เป็น นกฮู้ก วิธีนี้กับเสียงหน้า แฉกหน้าเป็นเสียงมีลม เวลาพูดเสียงแฉกหน้าจะมีลมกระแทกออกมาเสมอ แต่แฉกหลังลมจะเงียบ เวลาพูดคำที่มีเสียงหน้าในแฉกหลังลมจะไม่กระแทกออกมา ดังนั้นการฝึกออกเสียงแฉกหน้า โดยพ่นลมออกมาจากคอ แล้วทำเสียงเออะ ๆ ออกมาด้วย

3.2) เสียงกลางหรือเสียงสระ จะออกเสียง อือ เป็น อุ เป็น โอ เป็น ออ กับเสียงสระผสม เช่น เอีย (อี+อา) เอือ (เอือ+อา) อัว (อุ+อา) จะผสมไม่สนิท เพราะในภาษามลายูไม่มีสระผสมที่ผสมสนิทเหมือนสระผสมในภาษาไทย เช่น มือ ออกเสียงเป็น มู, ไม หรือ มอ แล้วออกเสียง เรียน เป็น รืออัน, เสือน เป็น ลืออัน ตัว เป็น ตูอา กลอง เป็น กะลอง, ควบ เป็น ตะรบ

3.3) เสียงหลังหรือเสียงตัวสะกด ในภาษามลายูถิ่นจะมีเสียงตัวสะกดเพียงแม่เตี้ยาคือ แม่กง หรือ ง สะกดเพียงตัวเดียวจึงทำให้เกิดเสียงเพี้ยนในคำเป็น คำตาย

เสียงสระเพี้ยนพวกคำเป็น จะเพี้ยนไปมาในระหว่าง 3 ตัวสะกดคือ ง, น, ม สะกด เช่น สอง ออกเสียงเป็น สอน หรือ สอม (ง-น-ม) สาม เป็น साง เป็น ส่วน (ม-ง-น) และสอน เป็น สอง เป็น สอม (น-ง-ม)

เสียงเพี้ยนพวกคำตาย จะเพี้ยนไปมาระหว่าง 3 ตัวสะกด คือ ก ด บ สะกด เช่น กาก ออกเสียงเป็น กาด หรือ กาบ (ก-ด-บ) มีด เป็น มีก หรือ มีบ (ด-ก-ม) และباب เป็น บาก หรือ บาด (บ-ก-ด)

3.4) เพี้ยนในระดับเสียงหรือวรรณยุกต์

4) วิธีแก้เสียงเพี้ยน มีลำดับชั้นในการแก้เสียงเพี้ยนดังนี้

4.1) ให้นำตามครู ในคำที่เด็กออกเสียงไม่ชัด 2-3 ครั้ง

4.2) ให้นำตาม โดยเน้นให้ดูปากครู และให้ทำตามให้เหมือน

4.3) ให้นำคำเดิมที่เคยออกเสียงได้อยู่แล้ว โดยเทียบกับเสียงในคำใหม่

4.4) ให้นำแยกหน่วยเสียง โดยครูฟังให้ถือว่าเสียงเพี้ยนที่ปรากฏเป็นเสียงเพี้ยนในเสียงส่วนไหน เสียงหน้า เสียงกลาง เสียงหลังหรือระดับเสียง หรือเพี้ยนทั้ง 4 ส่วน ก็ให้แก้ในส่วนนั้น ๆ

4.5) เสียงวรรณยุกต์ให้แก้ทีหลัง

4.6) ให้นำแยกพยางค์ เมื่อพบคำที่มีหลายพยางค์

4.7) ให้นำในความหมายของคำด้วย

3.2 การเรียนรู้ทักษะทางภาษาของเด็กสองภาษา

ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2 (2506 : 13 - 15 อ้างถึงในเสริฎ พิศาลวิชรินทร์, 2531 : 14) ได้กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ภาษาของเด็กสองภาษาว่า ผู้เรียนจะต้องใช้ระบบเสียงและไวยากรณ์ของภาษาที่สอง โดยการเรียนทักษะการฟัง และพูด ก่อนที่จะเรียนอ่านและเขียน และใช้วิธีฝึกทั้งการเลียนแบบและฝึกด้วยตนเอง การที่ครูจะสอนภาษาที่สองให้กับเด็กนั้นควรดำเนินการตามลำดับชั้น คือ

1) สร้างความสนใจสิ่งที่สอนให้กับนักเรียน

2) ให้นำตัวอย่างที่เหมาะสมกับสิ่งที่ครูสอน

3) ให้นักเรียนสรุปกฎเอง ซึ่งอาจใช้วิธีเขียนแบบ

4) ให้นักเรียนฝึกฝนให้มากที่สุด หากเป็นการออกเสียงอาจให้นักเรียนทั้งชั้นฝึกพร้อมกัน แล้วจึงแบ่งเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล

5) ให้นักเรียนใช้สิ่งที่เรียนมาแล้วสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งอาจทำได้โดยการฝึกเทียบแทน (Substitution) หรือแปรรูป (Conversion Type)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 32-38) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางภาษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้เข้าใจความหมายของคำและประโยค พูดและฟังภาษาไทยได้รวดเร็ว ออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจน สำหรับกิจกรรมเพื่อเตรียมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้านภาษา มี 5 ด้าน คือ

1) ด้านการฟัง เป็นการฝึกให้ฟังเสียงที่คุ้นเคย ไม่คุ้นเคย ให้ฟังแทนและทายเสียงที่ได้ยิน

2) ด้านการพูด เป็นการฝึกใช้ปาก ลิ้น เสียงเสียงต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคย และไม่คุ้นเคย

3) ด้านการอ่าน เป็นการฝึกใช้สายตา ปาก มือ โดย让孩子เล่นกับเส้นสี และการวาดภาพต่าง ๆ

4) ด้านการเขียน เป็นการฝึกใช้สายตา มือ นิ้ว ให้รู้จักเลือกภาพ และจำแนกภาพเหมือนและไม่เหมือน และลากเส้นที่เป็นส่วนประกอบของอักษร เป็นต้น

5) ด้านการคิด เป็นการฝึกใช้สมองและประสาท ฝึกประสาทสัมผัสและการรับรู้ การจัดประสบการณ์โดยเน้นทักษะดังกล่าว บุรินทร์ ทองเม้น (2526 : 13) ได้กล่าวว่า ในการสอนภาษาไทยแก่เด็กที่มีปัญหาทางภาษานั้น การจัดประสบการณ์ทางภาษาให้กับเด็กเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ครูต้องจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่กับตัวเด็ก ช่วยให้ได้เข้าใจความหมาย ในกรณีที่จะเป็นก็อาจแปลเป็นภาษาถิ่นเป็นครั้งคราวได้ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การใช้บทสนทนา เกม บทเพลง นิทาน จะช่วยให้การเรียนรู้อาษาไทยของเด็ก โดยเฉพาะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน ดียิ่งขึ้น

3.3 การจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กสองภาษา

ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล จะเน้นทักษะการฟังและการพูดเป็นหลัก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนพูดสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางภาษาไว้ดังนี้

- 1) ฝึกการออกเสียงให้ผู้รู้ความหมาย ให้พูดคำตามเสียงครูพร้อมกันให้ดูสิ่งของ รูปภาพ หรือแสดงท่าทาง หลังจากนั้นครูชี้ภาพสิ่งของหรือแสดงท่าทางพร้อมทั้งพูดออกเสียงแล้วให้นักเรียนพูดตาม
- 2) ครูชี้สิ่งของหรือรูปภาพ หรือสิ่งของที่ฝึกในข้อ 1 โดยให้เด็กออกเสียงบอกชื่อสิ่งของหรือภาพนั้น ๆ แต่ครูไม่ต้องพูดนำ
- 3) ฝึกออกเสียงคำหรือประโยคที่มีความหมาย โดยครูชี้ภาพหรือสิ่งของ พร้อมกับพูดประโยคสั้น ๆ ให้เด็กว่าตามพร้อม ๆ กัน
- 4) ฝึกบรรยายภาพ เป็นการฝึกพูดประโยคสั้น ๆ โดยครูชี้ภาพหรือสิ่งของ พร้อมกับพูดประโยคสั้น ๆ
- 5) เล่าเรื่องจากภาพ โดยให้ดูภาพแล้วถามว่ามีภาพอะไร ใครกำลังทำอะไร อาจจะ让孩子ช่วยกันหลาย ๆ คน เพื่อให้สัมพันธ์กับการสอนฟัง ครูอาจตั้งคำถามเรื่องราวและเหตุการณ์ในภาพแล้ว让孩子ตอบคำถามนั้น ๆ
- 6) พูดเล่าประสบการณ์ ในการฝึกขั้นแรก ครูควรพาเด็กไปดูเหตุการณ์รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ในขณะที่เดินครูบอกเด็กไปด้วยว่าสิ่งที่พบเห็นเรียกว่าอะไร เมื่อเข้าชั้นเรียนก็让孩子เล่าสิ่งที่พบเห็นให้เพื่อนฟัง
- 7) การฝึกพูดเพื่ออภิปราย ให้ผลิตเปลี่ยนพูดเรื่องเดียวกัน แต่พูดตามความคิดเห็นของตน
- 8) ฝึกมารยาทในการพูด พูดให้ชัดถ้อยชัดคำ มีทางเสียง รู้จักจังหวะในการพูด และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

นอกจากนี้เฮอร์ลอค (Hurlock, 1978 : 171) ได้กล่าวถึงสิ่งที่จำเป็นที่ช่วยในการพูดไว้ 6 ประการ คือ

- 1) ความพร้อมทางร่างกาย
- 2) ความพร้อมทางจิตใจ
- 3) ตัวแบบที่ดีในการเลียนแบบ
- 4) แรงจูงใจ
- 5) การชี้แนะ
- 6) โอกาสในการฝึกหัด

เกี่ยวกับการเรียนรู้การพูด ประกอบด้วย คำศัพท์ รวมทั้งความหมายและความเข้าใจ การรวมคำหรือการผูกประโยคและการออกเสียง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2532 : 21-23)ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนพูดให้ชัดของเด็กลสองภาษาไว้ดังนี้

- 1) นำเสียงที่ต้องการจะฝึกมาแต่งเป็นคำประพันธ์ง่าย ๆ ให้เด็กพูดเสียงนั้นพร้อมทำท่าทางและจังหวะ และมีสื่อประกอบ มีหลายวิธีคือ
 - 1.1) พูดเสียงนั้นประกอบท่าทางและสื่อ โดยครูทำท่าทางชี้ที่ปาก เมื่อออกเสียง "ปาก ปาก"
 - 1.2) เพิ่มจังหวะ โดยปรบมือทุกเสียงที่พูด อาจให้ปรบจังหวะปกติ 2 ครั้ง และปรบจังหวะเร็วหรือครึ่งจังหวะ 2 ครั้ง
 - 1.3) เพิ่มเสียงแปลก ๆ เช่น เสียง เอ้ พร้อมกับยกมือขึ้น
 - 1.4) เดินปรบมือ จัดเป็นแถว หรือเป็นวงกลม
- 2) ใช้เพลงและเกม
- 3) ให้เห็นตำแหน่งของลิ้นและริมฝีปาก โดยให้ดูกระจกเงาเพื่อแก้ไขเสียงเพี้ยน
- 4) เป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นรายบุคคล
- 5) กระตุ้นให้เด็กได้ยินเสียงในระดับต่าง ๆ กัน
- 6) ใช้ฝึกคำเดี่ยว ๆ ในกรณีที่เด็กพูดคำใดคำหนึ่งไม่ชัด
- 7) ใช้พจนานุกรมภาพ

นอกจากนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้อาษาของเด็กสองภาษายังขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งงานและนอกห้องเรียนให้เหมาะสม โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศให้เด็กเรียน ซึ่งจิตต์ โชติอุทัย (2535 : 53-54) ได้สรุปในการสร้างบรรยากาศห้องเรียนไว้ดังนี้

- 1) ความสนิทสนม วิธีการแสดงความสนิทสนม ได้แก่ การเรียกชื่อของเด็กให้ถูกต้องด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน และแฝงไว้ด้วยความเมตตา สัมผัสตัวเด็กในโอกาสอันควร ด้วยการลูบหัว ลูบหลัง จับมาคุย เรียกมาคุยด้วย
- 2) ความสนุกสนาน การจัดกิจกรรมมาให้เด็กเกิดความสุข อาจมีกิจกรรมสุดยอดก่อนเลิกเรียนทุกวัน จะช่วยแก้ปัญหาการขาดเรียนของเด็กได้
- 3) ความสะดวกสบาย จัดสภาพให้เด็กมีเครื่องอำนวยความสะดวก มีอ่างล้างหน้า มีน้ำดื่ม มีผ้าเช็ดมือ มีสบู แก้วน้ำ มีโต๊ะเก้าอี้นั่งอย่างสบาย และฝึกให้เด็กรู้จักชื่อสิ่งของของเครื่องใช้เหล่านั้นไปด้วยขณะที่เด็กนำมาใช้
- 4) ความสำเร็จ ครูต้องทำให้เด็กพบกับความสำเร็จในการเรียนเสมอ ๆ หรืออาจใช้วิธีการเสริมแรง

3.4 วิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

3.4.1. การสอนด้วยวิธีรับภาษา เป็นวิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กอนุบาลหรือเด็กเล็กที่มีปัญหาทางภาษาของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เริ่มมาใช้เมื่อ พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน (2536)

3.4.2. การสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เริ่มมาใช้ พ.ศ. 2527 เป็นวิธีการสอนที่เน้นการพัฒนาภาษาในปริมาณที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ เป็นทักษะสัมพันธ์และกระบวนการอ่าน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ คือสามารถแปลความ ตีความและขยายความของเรื่องที่อ่านได้ วิธีนี้ให้นำมาใช้สอนผู้เริ่มเรียนภาษาที่สองได้โดยตัดการอ่านหนังสือออกไป ใช้การฟังหรืออ่านภาพแทน ตัดการเขียนออกไปโดยใช้การพูดและเขียนภาพแทน

3.4.3 การสอนด้วยวิธีศัพท์สัมพันธ์ หลักการสอนโดยดึงความรู้เก่าของผู้เรียน คือคำศัพท์ร่วมระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูออกมา ผู้สอนอธิบายให้รู้ถึงความหมาย ที่มา ของศัพท์นั้น ๆ แล้วนำมาฝึกการออกเสียงและพูดในรูปประโยคต่อไป

3.4.4 การสอนด้วยวิธีพิเศษ ใช้วิธีตรงเป็นหลัก วิธีภาษาศาสตร์หรือวิธีแนว โครงสร้างเป็นส่วนประกอบ เน้นการฝึก (Drill) ในรูปแบบต่าง ๆ ยึดหลักการสอนคล้าย แบบฟัง-พูดในการเข้า การตอบสนอง และการเสริมแรง

3.4.5. การสอนด้วยวิธีบูรณาการ เป็นการทำเอาส่วนดีของวิธีการสอนอื่น ๆ มาใช้ตามสภาพ และความจำเป็นในการเรียนการสอนอย่างผสมผสาน เช่น ใช้วิธีสอนแบบตรง เป็นหลักในการสอนคำใหม่ ใช้วิธีภาษาศาสตร์ในการฝึก ใช้วิธีฟัง - พูดในเรื่องการเข้า การตอบสนอง ใช้วิธีการวัดผลในระหว่างสอนและหลังสอน สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ภาษาไทย จัดกิจกรรมสนุกสนาน โดยนำเอาศิลปะพื้นเมืองมาประยุกต์ใช้เป็นภาษาไทย

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กสองภาษา

อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อการเรียนรู้ภาษา โดยเฉพาะการศึกษาการเรียนรู้ของเด็ก ที่พูดสองภาษา ซึ่ง พิณทิพย์ ทวยเจริญ (2536 : 77-81) ได้รวบรวมไว้ เช่น รอนัยท์ ได้ศึกษาการพูดสองภาษาพร้อมกันของบุตรตนเอง ชื่อว่าหลุยส์ โดยพ่อเป็นตัวอย่างการพูดภาษา ฝรั่งเศส และแม่เป็นตัวอย่างการพูดภาษาเยอรมัน และให้หลุยส์เลียนแบบการพูดภาษาทั้งสอง ไปพร้อม ๆ กัน โดยศึกษาช่วงอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า หลุยส์สามารถออกเสียงทั้งสอง ภาษาได้ดี โดยไม่ใช้เสียงปะปนกันในแต่ละภาษา พัฒนาการด้านหน่วยคำและไวยากรณ์ของทั้งสองภาษาก็พัฒนาไปในลักษณะเส้นขนาน คือ ไม่ปะปนกัน และเมื่อเด็กเริ่มตระหนักได้ว่า ตนสามารถเรียนรู้สองภาษาได้พร้อมกัน เด็กก็เริ่มแปลภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง และ พาฟโลวิทซ์ (1920) ได้ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของลูกชายซึ่งเรียนรู้ภาษาเซอร์เบีย (Serbian) และภาษาฝรั่งเศสไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งผลจากการศึกษาสอดคล้องกับของรอนัยท์

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงการเรียนรู้ทางภาษา โดยผ่านตัวของเลฟโพลด์ กล่าวคือ พ่อเป็นตัวอย่างการพูดภาษาเยอรมัน แม่เป็นตัวอย่างการพูดภาษาอังกฤษสำเนียง อเมริกัน โดยทำบันทึกเรื่องพัฒนาการทางภาษาตั้งแต่อนุบาลจนวัยเข้าโรงเรียน ในระหว่าง

การศึกษา เลพโพลด์ได้นำครอบครัวไปอยู่ในประเทศเยอรมันเป็นช่วงสั้นๆ โดยสภาพแวดล้อม
ใช้ภาษาเยอรมัน แต่ส่วนใหญ่ครอบครัวจะอาศัยอยู่สหรัฐอเมริกา และใช้ภาษาอังกฤษในการ
ติดต่อสื่อสารกันของสมาชิกภายในครอบครัว เลพโพลด์ได้บันทึกการใช้ภาษาของบุตรสาว 2 คน
คือ ช่วงแรกบันทึกพัฒนาการทางภาษาของฮิลเดอการ์ด (Hildegard) และช่วงที่ 2 บันทึก
ของคาร์ล่า (Karla) นำข้อมูลทั้ง 2 มาเปรียบเทียบกัน ผลจากการศึกษาพบว่าในช่วงแรก
ฮิลเดอการ์ดใช้ภาษาสับสนกัน ช่วงหลังฮิลเดอการ์ดเริ่มแยก 2 ภาษาออกจากกันได้ และ
หลังจากนั้นฮิลเดอการ์ดจะมีลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษเด่นกว่าภาษาเยอรมัน ทั้งนี้เป็นเพราะ
ครอบครัวใช้ภาษาอังกฤษซึ่งกันและกันตลอดเวลา ยกเว้นเมื่อเด็กพูดกับพ่อเท่านั้นจึงใช้ภาษา
เยอรมัน และครอบครัวอยู่ในสหรัฐอเมริกา มีสภาพแวดล้อมที่ใช้ภาษาอังกฤษตลอดเวลา การ
เปลี่ยนแปลงการพูดภาษาอังกฤษของฮิลเดอการ์ดจึงมีสูงกว่าภาษาเยอรมัน

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ในเรื่องการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กสองภาษา
ยังมีไม่มากนัก เช่น

ประภาพร นิลอรุณ (2530 : 50-68) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมทาง
การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กอนุบาลในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา โดยใช้วิธีสอนมุ่งประสบการณ์
ทางภาษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านสังขะ และโรงเรียนควมวิทยาคาร สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2530 อายุ 5 - 6 ปี
จำนวน 50 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านสังขะเป็นกลุ่มทดลอง และโรงเรียนควมวิทยาคาร
เป็นกลุ่มควบคุม ผลจากการวิจัยพบว่า เด็กอนุบาลที่เรียนโดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทาง
ภาษาความพร้อมทางการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่าเด็กอนุบาลที่เรียนโดยวิธีสอนตามแผนการจัด
ประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก ในด้านความสามารถในการจำแนกภาพ ความสามารถในการจำแนก
เสียง ความสามารถในการรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตา
และกล้ามเนื้อ และความสามารถในความสัมพันธ์ระหว่างภาพสัญลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

จิระภา กัญธิยาภรณ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิธีการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็ก

ระดับอนุบาลที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนบ้านนาใหม่เวียงหวาย และโรงเรียนบ้านยาง อำเภอผาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มาโรงเรียนละ 1 ห้อง รวม 2 ห้องเรียน จำนวนห้องเรียนละ 15 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยครูประจำชั้นเป็นผู้สอนจำนวน 2 คน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่านักเรียนระดับอนุบาลที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากรายงานการวิจัยการทดลอง ใช้เทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษาสำหรับเด็กอายุ 4 - 6 ปี ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 25-75) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนระดับอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2531 จำนวน 190 ห้องเรียนของจังหวัดน่านเขตการศึกษา 2,8 และ 11 ที่เด็กใช้ภาษามลายูถิ่น ภาษาเขมรและภาษาชาวเขา แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 123 ห้อง และกลุ่มควบคุม 67 ห้อง โดยใช้วิธีการสอนแบบรับภาษาความสามารถด้านการรับรู้คำศัพท์ ด้านความเข้าใจการฟัง การออกเสียงและพูดเป็นประโยค ผลจากการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถด้านภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาเขมรมีความสามารถด้านภาษาไทยสูงกว่าเด็กที่พูดภาษามลายูถิ่น และภาษาชาวเขา (กะเหรี่ยง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากรายงานการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กสองภาษาหรือเด็กที่มีปัญหาทางภาษานั้น เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากหลาย ๆ วิธี การเรียนรู้ภาษาไทยจากการเลียนแบบก็เป็นวิธีหนึ่งที่คุณวิจัยคิดว่าจะทำให้เด็กสองภาษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ดี จึงสนใจทำการวิจัยในเรื่องนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของการเลียนแบบที่มีต่อการออกเสียงภาษาไทยของเด็กสองภาษาระดับอนุบาล ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของการเลียนแบบที่มีต่อการออกเสียงภาษาไทย ของเด็กสองภาษาระดับอนุบาล ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลของการออกเสียงภาษาไทยของเด็กสองภาษาระหว่างก่อนและหลังการฝึกการเลียนแบบ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลของการออกเสียงภาษาไทยของเด็กสองภาษา~~ระหว่าง~~กลุ่มทดลอง (ใช้ตัวแบบ) กับกลุ่มควบคุม (เรียนตามปกติ) ว่าการออกเสียงของเด็กอนุบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มใดออกเสียงได้ถูกต้องมากกว่ากัน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้ตัวแบบต่างชนิด ระหว่างตัวแบบครูและตัวแบบนักเรียนว่าตัวแบบชนิดใดจะส่งผลให้เด็กสองภาษาระดับอนุบาลออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องชัดเจนดีกว่ากัน

สมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. หลังจากการฝึกการเลียนแบบเด็กสองภาษาระดับอนุบาลจะออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องสูงกว่าก่อนฝึกการเลียนแบบ
2. เด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ผ่านการฝึกการเลียนแบบจะออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องสูงกว่าเด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ไม่ได้ผ่านการฝึกการเลียนแบบ

3. เด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ผ่านการฝึกการเลียนแบบจากตัวแบบครูและเด็กสองภาษาระดับอนุบาล ที่ผ่านการฝึกการเลียนแบบนักเรียนจะออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ แยกได้ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทราบรู้ว่าการออกเสียง โดยการฝึกการเลียนแบบจากการสังเกตตัวแบบและการฝึกตามปกติ ผลจากการฝึกลักษณะใดที่ทำให้เด็กสองภาษาระดับอนุบาลออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องชัดเจนกว่ากัน

1.2 ทราบรู้ว่าการฝึกการเลียนแบบ จากตัวแบบลักษณะใดที่ช่วยให้ทักษะการออกเสียงของเด็กสองภาษาระดับอนุบาล ออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนกว่ากัน

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเด็กสองภาษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.2 เพื่อเป็นแนวทางการนำเทคนิคการเลียนแบบจากการวิจัยครั้งนี้ไปแก้ปัญหาการออกเสียงเพี้ยน ในการออกเสียงภาษาไทยของเด็กสองภาษาระดับอนุบาลต่อไป

2.3 เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม สำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดจากการเลียนแบบ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแม่ในชีวิตประจำวัน ระดับอนุบาล ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นเด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็กซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติและกองการศึกษาเทศบาลประจำจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส
2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนระดับอนุบาล ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หรือชั้นเด็กเล็ก อายุระหว่าง 5 - 6 ขวบ ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแม่และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในชีวิตประจำวัน จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส
3. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเทคนิคการเขียนแบบจากการสังเกตตัวแบบไปแก้ปัญหาทักษะการออกเสียงภาษาไทยของเด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ออกเสียงภาษาไทยไม่ชัดเจน หรือเสียงเพี้ยน ดังนี้
 - 3.1 คำที่ผสมอยู่ในมาตรามากกว่าหนึ่งมาตราคือ เด็กชาย เด็กหญิง อาบน้ำ กางเกง กระโปรง เข็มขัด รองเรียน ผีเสื้อ ดอกไม้ ยางพารา ไทรทัศน์ กระดานดำ
 - 3.2 มาตราแม่ ก.กา คือ ป่า ปลา มา ม้า ขวา เสือ เสือ เสือ นา น้ำ
 - 3.3 มาตราแม่ กก คือ หก ปาก นก จุก สกปรก
 - 3.4 มาตราแม่ กค คือ ไม้กวาด ขวด เจ็ด แปด เบ็ด สมุด
 - 3.5 มาตราแม่ กข คือ สิบ เจ็บ เล็บ
 - 3.6 มาตราแม่ กง คือ หนึ่ง สอง แปรงสีฟัน
 - 3.7 มาตราแม่ กน คือ ฟัน กิน ปิน แจกัน อ้วน บ้าน เหม็น
 - 3.8 มาตราแม่ กม คือ ผอม ผม หอม สาม

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระคือการฝึกเสียงแบบ จานเนกเป็น

4.1.1 การเสียงแบบครู

4.1.2 การเสียงแบบนักเรียน

4.1.3 การเรียนปกติ (กลุ่มควบคุม)

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่การออกเสียงภาษาไทย ซึ่งพิจารณาได้จากการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ระยะเวลาในการทดลอง ทำการทดลองภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ทดลองสัปดาห์ละ 5 วัน ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้

1. การเสียงแบบ หมายถึง การฝึกออกเสียงภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างตามพฤติกรรมการออกเสียงเหมือนกับตัวแบบ ซึ่งตัวแบบในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นการเสียงแบบจากตัวแบบซึ่งจำแนกได้ 2 ระดับ คือการเสียงแบบจากตัวแบบที่เป็นครูและการเสียงแบบจากตัวแบบที่เป็นนักเรียน
2. การเสียงแบบจากตัวแบบที่เป็นครู หมายถึง การฝึกออกเสียงภาษาไทยตามตัวแบบครู ซึ่งมีพฤติกรรมการออกเสียงตามแผนการจัดประสบการณ์การเสียงแบบซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. การเสียงแบบจากตัวแบบที่เป็นนักเรียน หมายถึง การฝึกออกเสียงภาษาไทยตามตัวแบบนักเรียน ซึ่งมีพฤติกรรมการออกเสียงตามแผนการจัดประสบการณ์การเสียงแบบ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นฉบับเดียวกันกับแผนการจัดประสบการณ์การเสียงแบบจากตัวแบบครู
4. การออกเสียง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออกเสียงที่เด็กพูดภาษาไทยไม่ชัดเจน หรือไม่ถูกต้อง หลังจากการฝึกการเสียงแบบตามแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว เด็กสามารถพูดภาษาไทยได้ถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. เด็กอนุบาล หมายถึง เด็กนักเรียนชายหญิงอายุ 5-6 ปี ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติและกองการศึกษาเทศบาลประจำจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส
6. เด็กสองภาษา หมายถึง เด็กนักเรียนชาย หญิงอายุ 5-6 ปี ที่เรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและสังกัดสำนักงานกองการศึกษาเทศบาล ปีการศึกษา 2537 ที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแม่และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจนชีวิตประจำวัน
7. แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษา หมายถึง หน่วยประสบการณ์ที่ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและการประเมินผล ที่สร้างขึ้นตามแนวการจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก หรือ ชั้นอนุบาล ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยคัดเลือกบัญชีคำที่ได้ภายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังออกเสียงไม่ถูกต้อง
8. ผลการออกเสียงภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการพูดออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้อง ชัดเจนตามแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น